

BÜTÜN YÖNLERİYLE ERZURUMLU İBRAHİM HAKKI HAZRETLERİ SEMPOZYUMU

Araş. Gör. Tuğba AYDOĞAN

Celal Bayar Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi,
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Son yıllarda üniversiteler gerçekleştirdikleri bilimsel faaliyetlerle Türk milletinin kültürel mirasını ve bu kültürel mirasın taşıyıcılarından olan Anadolu erenlerini bilimsel seviyede tanımaya ve tanıtmaya başlamıştır. Atatürk Üniversitesi Rektörlüğü tarafından düzenlenen 16-17-18 Kasım 2011 tarihinde, Atatürk Üniversitesi Kültür ve Gösteri Merkezi'nde gerçekleştirilen, “Bütün Yönleriyle İbrahim Hakkı Hazretleri Sempozyumu” da bu etkinliklerden biridir.

18. yüzyılda yaşamış ve tıpkı Yunus Emre, Hz. Mevlâna, Hacı Bektâş-ı Veli gibi yaşadığı çağı aydınlatmış olan Erzurumlu İbrahim Hakkı (1703-1780) günümüze kadar birçok araştırmanın konusu olmuştur ancak ilmi seviyede ve böyle bir etkinlik kapsamında ilk kez Atatürk Üniversitesi'nde ele alınmıştır.

Sempozyum düzenleme kurulu, “Bildiri çağrısı” başlığı altında yaptığı duyuruda sempozyumun amacını; “Erzurum’da çağının en önemli isimlerinden biri olan gerek dinî ve gerekse fennî ilimlere vakıf büyük âlim ve mutasavvıf İbrahim Hakkı Hazretleri’ni bilimsel bir platforma taşımak, bilim dünyasına tanıtmak, onunla ilgili bilgileri, bilinmeyenleri katılımcılarla paylaşmak, Erzurumlu İbrahim Hakkı Hazretleri üzerine çalışmalar yapan araştırmacıları bir araya getirerek aralarındaki iletişim ve işbirliğini güçlendirmek ve fikir alışverişinde bulunmak.” şeklinde belirtiyordu.

Sempozyum, amacına uygun olarak, İbrahim Hakkı’da dinî ve tasavvufi ilimler, İbrahim Hakkı ve edebiyat, İbrahim Hakkı’nın dili, İbrahim Hakkı ve fen bilimleri, İbrahim Hakkı ve kültür, İbrahim Hakkı’da astronomi ve astroloji, İbrahim Hakkı ve sanat konuları çerçevesinde yurt içi ve yurt dışından 75 farklı üniversiteden toplam 85 bilim adamının katılımıyla başarılı bir şekilde gerçekleştirildi.

16 Kasım 2011’de “Erzurum’dan Tillo’ya” temalı fotoğraf sergisinin açılışıyla başlayan programda, açılış konuşmaları, İslam Konferansı Örgütü Parlamento Birliği (İKÖPAB) Genel Sekreteri Prof. Dr. Mahmut Erol Kılıç, Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı Prof. Dr. Hasan Kamil Yılmaz, Diyanet İşleri Eski Başkanı Prof. Dr. Mehmet Nuri Yılmaz, Atatürk Üniversitesi Rektörü ve aynı zamanda Sempozyum Onursal Başkanı Prof. Dr. Hikmet Koçak, Erzurum Valisi Sebahattin Öztürk ve Sağlık Bakan Yardımcısı Agah Kafkas tarafından

yağıldı. Ardından Mustafa Dođan Dikmen, İbrahim Hakkı Hazretleri'nin Őirlerinden bestelenmiŐ ilahiler konseri verdi.

17 Kasım 2011 tarihinde, 5 oturum halinde dzenlenen sempozyumda A, B ve C salonlarında İbrahim Hakkı ve eserlerini farklı yonleriyle tanıtın 68 bildiri sunuldu. İlk oturumun farklı salonlardaki başkanları Prof. Dr. Abdulkuddüs Bingöl, Prof. Dr. Hayrani Altıntaş, Prof. Dr. Lütfullah Cebeci idi. 2. oturumun başkanlıklarını Prof. Dr. Mehmet Törenek, Prof. Dr. Tahsin Görgün, Prof. Dr. Süleyman Uludađ yaptı. 3. oturumun başkanlıklarını ise Prof. Dr. Nasrullah Hacımüftüoğlu, Prof. Dr. İbrahim Özdemir ve Prof. Dr. Osman Türer yaptı. 4. oturumun başkanlıkları Prof. Dr. Sadi Çöđenli, Prof. Dr. Mahmut Erol Kılıç ve Prof. Dr. İsmail Hakkı Aydın tarafından yapılırken 5. ve son oturumun başkanlıkları ise Prof. Dr. Bilal Kemikli, Prof. Dr. Saim Sakaođlu ve Prof. Dr. M. Zeki İŐcan tarafından yapıldı.

Bu oturumlarda sunulan bildirimlerde, “İbrahim Hakkı Hazretlerine isnat edilen evrim görüşlerinin değerlendirilmesi, Tefvizname, İbrahim Hakkı'da gönül terbiyesi, Marifetname'de sohbet, İbnü'l-Arabî'den İbrahim Hakkı'ya tasavvufta insan-ı kamil anlayıŐı, İbrahim Hakkı'da siyaset ve bilim düşüncesi, İbrahim Hakkı'nın tıbbi görüşleri, İbrahim Hakkı'nın gözünden kesirler, İbrahim Hakkı'da dinî ve tasavvufi ilim, İbrahim Hakkı Hazretlerinde aşk, İbrahim Hakkı'nın sanatsal yönü, İbrahim Hakkı Divanı ve dil özellikleri, Marifetname'de çocuk kavramı, Marifetname'nin kaynakları, Marifetname'de güzel kavramı ve estetik yargılar, Marifetname'de kıyafetname” gibi konular ele alındı.

Sempozyuma üniversitemizin Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı bölümü öğretim üyelerinden, Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü Prof. Dr. Kenan Erdođan “İbrahim Hakkı Divanında Tasavvufu Özetleyen Bir İfade: Edip Eyleyen Allah” adlı bildiriyle bu organizasyona katkıda bulunmuŐtur.

Sempozyum programının oldukça yoğun geöen bu ikinci gününün sonunda, Prof. Dr. Ahmet Hakkı Turabi ve Tasavvuf Musikisi Topluluđu “Hakkî İlahiler” temalı bir konser verdi.

Sempozyumun 3. ve son gününde oturum başkanlığını Prof. Dr. Mahmut Erol Kılıç'ın yaptığı değerlendirme oturumu dzenlendi. Bu oturumda Prof. Dr. Osman Türer, Prof. Dr. Süleyman Uludađ, Prof. Dr. Tahsin Görgün, Prof. Dr. Bilal Kemikli, Prof. Dr. Nasrullah Hacımüftüoğlu ve Prof. Dr. Sadi Çöđenli; Atatürk Üniversitesi bünyesindeki İbrahim Hakkı AraŐtırma Merkezi'nin enstitü haline getirilmesi, İbrahim Hakkı Hazretleri'nin eserlerinin bir külliyat halinde ilmî neŐirlerinin yapılması, sempozyumun belirli aralıklarla tekrarlanması ve Marifetname derslerinin yapılması şeklinde önemli değerlendirmelerde bulundu. Sempozyumda son sözü alan, Atatürk Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Hikmet Koçak, Palandöken'de İbrahim Hakkı Gözlemevi'in kurulacağı müjdesini verdi. Ayrıca Sempozyum'da tüm katılımcılara rektörlük tarafından akademisyenlere hazırlatılan *Tefvizname, İbrahim Hakkı'nın*

Eserlerinden Seçmeler ve Marifetname'den Öğütler isimli kitaplar hediye edildi.

Bilim ve kültür çevrelerinin yoğun ilgisini çeken sempozyum konukların, Erzurum'un Hasankale İlçesindeki İbrahim Hakkı Hazretleri'nin doğduğu evi ve aile kabristanını ziyaretiyle sona erdi.

Erzurum'un yetiştirdiği önemli şahsiyetlerden biri olan İbrahim Hakkı'nın kendi memleketinde böylesi bir etkinlikle anılması, anlaşılması ve anlatılması hepimizi sevindirmiştir. Sempozyumda sunulan, İbrahim Hakkı'yı ve onun eserlerini değişik yönleriyle ele alan tebliğlerin yayınlanarak bilim ve kültür çevrelerine kazandırılmasını sabırsızlıkla bekliyor, sempozyumu düzenleyen Atatürk Üniversitesi'ne, üniversitenin değerli öğretim elemanlarına ve tebliğleriyle sempozyuma katkıda bulunan bilim adamı ve araştırmacılara teşekkür ediyoruz.